

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG LEGFELSŐBB BÍRÓSÁGA

Bhar.II.881/2010/5. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága, mint harmadfokú bíróság Budapesten, a 2010. november 4. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

v é g z é s t :

A személyes adattal visszaélés büntette miatt a vádlott ellen folyamatban volt büntetőügyben a Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség által benyújtott fellebbezést elbírálván, a Fővárosi Ítéltábla 4.Bf.172/2009/14. számú ítéletét helybenhagyja.

A végzés ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A Fővárosi Bíróság a korábbi elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését követő megismételt eljárásban, a 2009. április 24. napján kihirdetett 12.B.759/2007/12. számú ítéletében a vádlott bűnösségét társtettesként elkövetett személyes adattal visszaélés büntetében (Btk. 177/A. § (1) bekezdés a) pont, (2) bekezdés) állapította meg és ezért őt 2 év időtartamra próbára bocsátotta. Kötelezte az eljárás során felmerült bűnügyi költség megfizetésére.

A vádlott védője által a vádlott felmentése érdekében bejelentett fellebbezést elbírálván a Fővárosi Ítéltábla, mint másodfokú bíróság, három fellebbezési tárgyalási nap megtartását követően 2010. január 26. napján kihirdetett 4.B.172/2009/14. számú ítéletében a Fővárosi Bíróság ítéletét megváltoztatta és a vádlottat az ellene társtettesként elkövetett személyes adattal visszaélés büntette (Btk. 177/A. § (1) bekezdés a) pont, (2) bekezdés) miatt emelt vád alól felmentette, az eljárás során felmerült bűnügyi költséget az államra terhelte.

A Fővárosi Ítéltábla másodfokú ítélete ellen az ügyész fellebbezett a vádlott terhére, a vádlott bűnössége megállapítása érdekében. Fellebbezése írásbeli indokolása szerint a Be. 351. § (2) bekezdés d) pontjában foglalt okból a másodfokú ítélet tényállását megalapozatlannak tartotta és kifogásolta, hogy a bíróság indokolási kötelezettségének sem tett teljes mértékben eleget. Sérelmezte az elkövetői kör adatkezelőre szűkítését, az elkövetéskor hatályos szabályozásra figyelemmel. Kiemelte, hogy az adatok gyűjtése is az adatkezelés fogalomkörébe tartozó, márpedig a vádlott saját e-mail címére is kért kiegészítő adatokat. Sérelmezte, hogy a társtettesi elkövetés megállapíthatósága hiányában elmaradt a bűnsegédi elkövetés lehetőségének vizsgálata, és álláspontja szerint a Fővárosi Ítéltábla a bizonyítékok felülmérlegelésével jutott arra a következtetésre, hogy a jelentős érdeksérelmet, mint tényállási elemet nem látta megállapíthatónak.

A Legfőbb Ügyészség BF.1047/2010. számú átiratában a vádlott terhére, bűnössége megállapítása érdekében bejelentett ügyészi fellebbezést fenntartotta. Az átiratban rögzített álláspont szerint a megállapított tényállás megalapozott és a harmadfokú eljárásban irányadó. Ugyanakkor az irányadó tényállásból az ítéltábla helytelen jogkövetkeztetéseket vont le az elkövetési magatartással, a bűncselekmény alanyával, illetve eredményével kapcsolatban. Az elkövetési magatartással kapcsolatban arra mutatott rá, hogy a vádlott közreműködött a vadászati adatok gyűjtésében és tudott arról, hogy azok személyes adatokat tartalmaznak. Mivel az Avtv. 2. §-ának 9. pontja értelmében az adatgyűjtés is adatkezelésnek minősül, a személyes adatok kezelése megállapítható. A bűncselekmény alanyát illetően tévesnek tartotta azt az álláspontot, hogy a bűncselekmény alanya kizárólag az Avtv. 2. § 8. pontjában meghatározott személy lehet. A 2003. évi II. törvény 11. §-ával módosított törvényi tényállás a korábbi speciális alanyisággal szakított, a bűncselekmény lehetséges elkövetőinek körét "az aki" általános alannyal határozta meg és ennek oka - miként azt a módosítás miniszteri indokolása is tartalmazza -, hogy az Avtv. bár meghatározza a tényállás korábbi szöveg által lehetséges elkövetőként megjelölt személyi kört (adatkezelő, adatfeldolgozó), ez valójában szinte minden természetes és jogi személyt felölel. Nincs ezért elvi akadálya annak, hogy az adatkezelést végző vádlott társtettesként a bűncselekmény alanya legyen. A legfőbb ügyészségi álláspont szerint téves a vádlott cselekménye és a bekövetkezett bizalomvesztés közötti oksági összefüggés kizárása is. A vádlott ugyanis a közpénzügyi államtitkárság működését kellően ismerte, tisztában volt azzal, hogy a szervezetben folytatott vizsgálatok eredményei különböző formában (sajtótájékoztató, vizsgálati jelentés közzététele) nyilvánosságra kerülnek. Ebből következően a vizsgálatok ténye nyilvánosságra kerülésének következményeibe belenyugodott. Minderre tekintettel a Legfőbb Ügyészség a másodfokú bíróság ítéletének

megváltoztatását, a vádlott bűnössége megállapítását a Btk. 177/A. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző, és a (2) bekezdés szerint büntetendő hivatalos személy által társtettesként elkövetett személyes adattal visszaélés büntetében, és ezért vele szemben próbára bocsátás alkalmazását, továbbá az eljárás során felmerült bűnügyi költségek viselésére kötelezését indítványozta.

A Legfelsőbb Bíróság nyilvános ülésén az ügyész a vádlott terhére bejelentett ügyészi fellebbezést fenntartotta. A másodfokú bíróság által megállapított tényállás megalapozottságát továbbra sem kifogásolta, a legfőbb ügyészi átiratban kifejtett álláspontot indokolta. Kiemelte, hogy a vádlott S. P.-val pontosította, hogy mely vadászterületek vadászati naplóira vonatkozik a megkeresés. Ez a tevékenysége pedig illeszkedik az adatgyűjtésbe és adatkezelésként értékelendő. A vádlott részéről a tudati oldalt is teljesnek tartva, indítványozta a másodfokú bíróság ítéletének megváltoztatását.

A vádlott védője a másodfokú bíróság ítéletét megalapozottnak és az abból levont jogkövetkeztetést helyesnek tartotta, ezért a másodfokú határozat helybenhagyását indítványozta.

A vádlott az utolsó szó jogán azt hangoztatta, hogy ő bűncselekményt nem követett el.

A vádlott terhére a bűnössége megállapításáért és jogkövetkezmény alkalmazásáért bejelentett ügyészi fellebbezés nem alapos.

A Legfelsőbb Bíróság a vádlott terhére bejelentett ügyészi fellebbezés alapján eljárva megállapította, hogy a Fővárosi Ítéltábla másodfokú ítéletében az első fokon elítélt vádlottat felmentette, ezért az ügyész számára a másodfokú ítélet ellen a fellebbezési jog a Be. 367/A. § (1) bekezdés b) pontja és a 386. § (1) bekezdés c) pontja értelmében biztosított volt, a bejelentett fellebbezés joghatályos, ezért a harmadfokú eljárás lefolytatásának helye van.

A harmadfokon eljáró Legfelsőbb Bíróság a Be. 393. § (2) bekezdése szerint nyilvános ülésen eljárva, a fellebbezéssel megtámadott másodfokú ítéletet és az azt megelőző első- és másodfokú bírósági eljárást a Be. 387. § (1) bekezdése alapján felülbírálvá megállapította, hogy az első- és másodfokú bíróság eljárásában az ügy érdemi elbírálhatóságára kiható eljárási szabálysértés nem történt, továbbá, hogy a másodfokú ítélet a Be. 351. § (2) bekezdésében meghatározott egyetlen megalapozatlansági hibában sem szenved, ebből következően a Be. 388. § (1) bekezdése értelmében a másodfokú bíróság által alapul vett tényállás irányadó a harmadfokú határozat meghozatalakor.

Eljárási szabálysértést a másodfokú határozat meghozatalát követően a felek tulajdonképpen nem kifogásoltak, legfeljebb a másodfokú ítélet ellen fellebbező ügyész azon érve vizsgálható e körben, mely a bizonyítékok felülmérlegelését sérelmezte a másodfokú bíróság részéről a jelentős érdeksérelem, mint tényállási elem meg nem állapíthatóságával kapcsolatban. Ezt a kifogást a Legfelsőbb Bíróság előtt eljáró Legfőbb Ügyészség már nem említette. Indokolt megjegyezni, hogy eljárási szabálysértés e körben eredménnyel nem sérelmezhető, a másodfokú bíróság ugyanis az elsőfokú ítélet részbeni megalapozatlanságát észlelve és bizonyítást is felvéve, a elsőfokú ítéletben rögzített tényállást kiegészítette, helyesbítette, illetve részben az elsőfokú bíróság által megállapítottól eltérő tényállást állapított meg. A megyei bíróság mindezt az általa is felhívott Be. 352. § (1) bekezdés a) és b) pontjának rendelkezéseivel összhangban tette meg, és ott írt jogosítványaival élt, hiszen e rendelkezések az eltérő tényállás megállapítását is lehetővé teszik, ha a vádlott felmentésének van helye és a Be. 352. § (3) bekezdése értelmében a vádlott felmentése esetén a másodfokú bíróságot még a bizonyítékok eltérő értékelésének tilalma sem köti.

A másodfokú ítélet megalapozottságát vizsgálva, a Legfelsőbb Bíróság megállapította, hogy - miként arról az eljárási szabályok megtartásának vizsgálatakor már szó esett - a Fővárosi Ítéltábla a másodfokú eljárásban érdemében is jelentős körű bizonyítást folytatott le, melyet követően az elsőfokú ítéletben rögzített tényállást számos ponton kiegészítette, illetőleg helyesbítette, és jelentős mértékben eltérő tényállást is megállapított, kiküszöbölve az elsőfokú ítélet jelentős megalapozatlansági hiányosságait. A másodfokú bíróság e körben álláspontját minden vonatkozásban részletesen, logikusan érvelve, a változtatás tényalapját és gondolati következtetési alapját megjelölve, nyomon követhetően tette. Mivel az elsőfokú ítéletben rögzített tényállás, illetőleg a másodfokú ítéletben rögzített módosítások terjedelme is jelentős, a tulajdonképpen irányadó tényállás az elsőfokú ítéletből a másodfokú bíróság által eszközölt mellőzések kihagyásával, a kiegészítések és helyesbítések beillesztésével állítható össze, ez a tényállás mégis egyértelmű. A másodfokú bíróság álláspontja a ténykérdések tekintetében teljesen egyértelmű és nyomon követhető, ugyanakkor kellően meg is indokolt. Ennek részleteibe bocsátkozni azért nem szükséges, mivel a harmadfokú eljárásban a másodfokú ítélet alapjául elfogadott tényállást ténytámadás nem érte, hiszen a védő egyértelműen a másodfokú ítélet megalapozottsága mellett érvelt, és e megalapozottságra a Legfőbb Ügyészség átirata, illetve a nyilvános ülésen részt vett ügyész is utalt. A Legfelsőbb Bíróság ezért a vádlott terhére bejelentett és a vádlott bűnössége megállapítását célzó ügyészi fellebbezés anyagi jogi kérdéseit a másodfokú ítéletben alapul vett tényállás alapján bírálta el.

A másodfokú bíróság felmentő rendelkezését három szálon támadó legfőbb ügyészi érveléssel kapcsolatban a Legfelsőbb Bíróság hangsúlyosan utal a másodfokú ítéletnek az elsőfokú ítélet tényállását korrigáló megállapításai közül azokra, amelyek szerint a vadászati naplók beérkezett hiteles másolatának összesítője került csupán abba az iratborítóba, amely a vádlotthoz került és amely összesíti a vadászatra jogosultak megnevezését, azok vadászterületeit, naplósámát, azok kezdő és záró oldalát, valamint a lapszámot tartalmazta. Az iratborítóba elhelyezett iratok személyes adatot nem tartalmaztak. A vadászati naplók, valamint a trófeabírálati jegyzőkönyvek hiteles másolata, azok átvételét követően az államtitkár páncélszekrényében nyertek elhelyezést és ezen iratokhoz a vádlott nem jutott hozzá, azok tartalmát tehát a vádlott nem ismerte. Nem osztotta a körben a Legfelsőbb Bíróság a Legfőbb Ügyészség azon álláspontját, hogy a vadászati napló adatai "köztudomásúak" lennének. Ezen iratokat nem rendszerezték, nem elemezték, az iratok más szerveknek nem adták ki (a másodfokú ítélet 7. oldala). Ugyancsak rögzítette a másodfokú bíróság, hogy a vádlott és S. P. közötti telefonbeszélgetéskor a vádlott a kért tájékoztatást az államtitkár információi alapján adta meg (a másodfokú ítélet 8. oldala). Ugyancsak a másodfokú ítéleti tényállás része, hogy az eljárás során nem nyert bizonyítást, miszerint a vádlott a beszerzett adatokról a sajtó nyilvánosságot tájékoztatta volna és a tényállás azt is rögzíti, hogy a vádlott eljárása a vadászati naplókban és trófeabírálati jegyzőkönyvekben névvel szereplő személyeknek, illetve a F. Rt-nek, a Sz. Rt-nek és a K. Rt-nek jelentős érdeksérelmet nem okozott. A tényállásban rögzítettek alapján helytállóan fejtette ki a másodfokú bíróság, hogy mivel a vádlott nem jutott hozzá az államtitkár által bekért és az államtitkár páncélszekrényében őrzött személyes adatokhoz, azokat nem is kezelte. A tényállás alapján tévesnek minősítette azt a megállapítást, hogy a vádlottnak önálló döntési és intézkedési joga volt, a beküldött iratok tartalmát megismerte, és ennek ismeretében működött közre a vizsgálat továbbfolytatásában, az adatok beszerzése, tárolása tekintetében pedig eljárta. Ugyancsak egyértelműen rögzíti a másodfokú bíróság (másodfokú ítélet 24. oldala), hogy a vádlott nem volt adatkezelő és adatkezelést nem végzett. Az államtitkár egyszemélyi döntése volt a trófeabírálati összesítő jegyzőkönyvek, vadászati naplók megküldéséről való döntés, és ezen iratok bekérése a vádlott feladat- és hatáskörébe nem tartozott, miként az sem, hogy ő gondoskodjék a személyes adatok biztonságáról. A személyes adatokat tartalmazó vadászati naplókat trófeabírálati jegyzőkönyveket nem kérte be, nem gyűjtötte, nem tárolta, nem továbbította és nem hozta nyilvánosságra, az iratok tartalmát nem ismerte, az adatokat nem csoportosította, nem elemezte, nem volt kötelessége az államtitkár által küldött megkeresések adatvédelmi szempontból történő utólagos vizsgálata. Alappal fogadta el, hogy az adatok jogszerűen és

törvényesen kerültek az államtitkárságra. Nem kellett tudnia és nem is tudta, hogy tartalmaznak-e személyes adatot a beérkezett iratok.

Mivel a Fővárosi Ítéltábla a Legfelsőbb Bíróság álláspontja szerint is helytállóan rögzítette, hogy a vádlott általa tudott személyes adattal olyan tevékenységet nem végzett, amely az 1992. évi LXIII. törvény (Avtv.) 2. § 9. pontjában adatkezelés fogalomnak megfelelne, a terhelt büntetőjogi felelőssége megállapítására irányuló ügyészi fellebbezés a harmadfokú eljárásban nem vezethetett eredményre.

A kifejtettekből következően az ügy érdemi eldöntésére kihatása nincs, mégis rögzíteni szükséges, hogy helytálló az a fellebbezési érvelés, mely szerint téves az a megállapítás, hogy a személyes adattal visszaélés bűncselekményének elkövetője csak olyan személy lehet, aki az Avtv. 2. § 8. pontja szerinti adatkezelő fogalomnak megfelel. Nem helytálló ugyanis az ehhez fűzött az az érvelés, amely szerint a törvényi tényállás "aki" megfogalmazásából következően ugyan a bűncselekmény alanya bárki lehet, azonban az elkövető az adatkezelés során adatkezelővé válik, ezért a büntetendő magatartás alanya kizárólag az Avtv. 2. § 8. pontjában meghatározott személy lehet. Az Avtv. 2. § 9. pontja értelmében adatkezelés: "Az alkalmazott eljárástól függetlenül az adatokon végzett bármely művelet vagy a műveletek összessége, így például gyűjtése, felvétele, rögzítése, rendszerezése, tárolása, megváltoztatása, felhasználása, továbbítása, nyilvánosságra hozatala, összehangolása vagy összekapcsolása, zárolása, törlése és megsemmisítése, valamint az adatok további felhasználásának megakadályozása. Adatkezelésnek számít a fénykép-, hang- vagy képfelvétel készítése, valamint a személy azonosítására alkalmas fizikai jellemzők (például ujj- vagy tenyérynymat, DNS-minta, íriszkép) rögzítése is." Ugyanakkor a 8. pont értelmében adatkezelő: "Az a természetes vagy jogi személy, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet, aki vagy amely az adatok kezelésének célját meghatározza, az adatkezelésre (beleértve a felhasznált eszközt) vonatkozó döntéseket meghozza és végrehajtja vagy az általa megbízott adatfeldolgozóval végrehajtatja. A két fogalom összevetéséből megállapítható, hogy a törvényhozó adatkezelőként nem szükségszerűen az adatkezelésnek minősített tevékenységeket végző személyt tekinti és határozza meg, hanem az adatkezelési tevékenység szervezőjét, irányítóját. Ebből következően nem szükségszerű az, amit a másodfokú bíróság feltételez, vagyis, hogy az elkövető az adatkezelés során adatkezelővé is válik, ezért a törvényi tényállás "aki" megfogalmazása valóban tágabb kört ölel fel, mint az Avtv. 2. § 8. pontja szerinti adatkezelő fogalom.

Mivel a Legfelsőbb Bíróság a másodfokú ítélet ellen bejelentett ügyészi fellebbezést a kifejtettek alapján nem találta alaposnak és

a terheltet felmentő rendelkezést törvényesnek ítélte, a Be. 396. § (1) bekezdése alkalmazásával helybenhagyta.

A Legfelsőbb Bíróság végzése ellen a fellebbezés lehetőségét a Be. 3. § (4) bekezdése zárja ki.

Budapest, 2010. november 4.

Dr. Katona Sándor s.k. a tanács elnöke, Dr. Kiss Sándor s.k.
előadó bíró, Dr. Csere Katalin s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:

bírószági ügyintéző
Kné